

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

XII. Concilia provincialia possunt condere canones, modò contrarij non sint canonibus Conciliorum generalium. Probatur variis exemplis ex Gallia & Hispania. Item ex auctore Apologeticie pro Decretis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

à Roma mittebatur, deliberationi Concilij obnoxium erat. Mitigatus tandem est animus Nicolai, quoad jura Regum in Episcopos. Agnoscit enim eam illis auctoritatem inesse ut prohibere possint ne Episcopi Romam accedant, neque id ullo modo exprobrari posse Episcopis, si obsequio suo prohibitionem exequantur. Attamen contendit posse Reges vituperari, si ea auctoritate abutantur. *Quod si qui ex confratribus nostris Episcopis talia nobis misissent, habueramus qualiter illos reprehendere & arguere deberemus; excepto si regalem magnitudinem vestram sibi impedire dixissent, in vobis hoc reprehendere & corrigi debere videretur.* Videbimus postea in capite xvi. quid sexennio post in Octava Synodo tentaverit Summus Pontifex adversus jura regni Francici.

XI. Et Ioannes quidem octavus videtur majorem antiquarum institutionum curam habuisse, post acceptam Caroli epistolam, quam decreto Concilij octavi inniti conspiciebat. Quippe Sigebodo Narbonensi Archiepiscopo exprobrat facinus quorundam Episcoporum provincie Narbonensis, qui Presbyterum quendam accusatum ad sedem apostolicam accedere iusserant, interim vero eum suspenderant, ac quibusdam epistolis, id est, pœnitentiis, oneraverant, donec aliter Summus Pontifex statuisset. Porro ea de causa Presbyterum illum Romani Episcopi iudicio commiserant, quod, ut ait Pontifex, causa dubia esset. Addit verò, rectè illos ita agere potuisse, si eam in plenario Concilio (quem loquendi modum hausit è Ferrando Diacono) examinata, constitisset esse difficilem. Eo enim casu consuli potuisse sedem apostolicam, secundum antiquam consuetudinem: *Vi ita facta scripto relatione, inquit, si quid dubium sibi seu difficile ingressisse videretur, nostrum super hoc more prisco decretum exposcerent.* Quapropter Ioannes cognitionem illam ab eo Metropolitanano suscipi jubet, ut jure proprio eam definiat cum collegis suis: *Ergo saltem nunc fraternitas tua, Metropolitanani jure potita, ex Episcopis sub se degentium vel vicinorum sex, una cum Episcopo cujus est iste paracia, sibi socians, tantum negotium subtili ventilet discussionis ventilabro, & invento quod justum est canonicè decernat, & communi fratrum censura definiat.*

Hadrianus secundus Ioannis octavi decessor quandam moderationem adhibuerat in causa Herlefridi Presbyteri, qui provocaverat à iudicio Episcopi sui ad sedem apostolicam tanquam ad caput omnium Ecclesiarum. Nam laudato Carolo Calvo Rege, qui Presbytero illi permiserat iter Romanum, æquum esse censet ut injusta sententia

ab Episcopo lata in Concilio civitatis, irrita esse jubeatur in Concilio provinciali, Hincmari Archiepiscopi auctoritate: *Quod presertim Presbyterum Herlefridum, potestate sui Presulis plus quam canonica veritate percussum, ad sedem apostolicam, utpote caput omnium Ecclesiarum, venire passi estis, bene quidem fecistis. Sed nunc melius faceretis, si quod in civili Concilio apud suum Episcopum perperam gestum est, in provinciali synodo apud vos rationabiliter & apud fratrem nostrum Hincmarum Archiepiscopum cassaretur.* Tum id quoque Regi tribuit, ut eundem Presbyterum procuraret Ecclesie sue reddi usque ad celebrationem synodi; vel Episcopum cogat Romam mittere Legatum, quo parte utraque audita, statuatur prout justum visum fuerit; quem admodum constat ex epistola Hadriani scripta anno octingentesimo sexagesimo nono. Agnoscit itaque auctoritatem Metropolitanani, cui negotium istud judicandum relinquit; ac tamen indicat cupere se ut causa apud sedem apostolicam judicaretur, si Rex ita pateretur. Ejus tamen arbitrio rem integram permittit.

Hadriani & Ioannis successores, ruptis canonum cancellis, appellationes Presbyterorum admiserunt; adeo ut Gregorius VII. in Decretis suis, quæ vulgò *Dictatus Pape* dicuntur, hoc quoque præceperit: *Vi nemo audeat condemnare apostolicam sedem appellatam.* Quod in jus commune versum est in Decreto Gratiani & in libris Decretalium.

XII. Quæri solet, utrum præter exercitium illud jurisdictionis Conciliis provincialibus inesset potestas condendi decreta canonica. Et in praxi quidem veteris Ecclesie dubitari non potest quin ita fieri posset, modo tamen ea decreta contraria non essent canonibus Conciliorum generalium. Exemplo erunt Concilia Gallicana, Valentina quippe Synodus coacta anno trecentesimo septuagesimo quarto, cui interfuerunt Episcopi provincie Viennensis, decreta sua misit ad universos Episcopos Galliarum & Quinque provinciarum. Ita pariter Synodus Reiensis in secunda Narbonensi coacta anno quadringentesimo trigesimo nono, Arauficana prima anno quadringentesimo quadragesimo primo, Vafensis anno quadringentesimo quadragesimo secundo, Andegavensis in provincia Turonensi anno quadringentesimo quinquagesimo tertio, Venentensis in eadem provincia anno quadringentesimo sexagesimo quinto, Arelatensis quarta anno quingentesimo vigesimo quarto, Carpentoratenensis in eadem provincia anno quingentesimo vigesimo septimo. Synodus Arauficana secunda habita anno quingen-

Epist. 19. Hadr ad Carolum Calvum.

apud romam
pro 20, c. 14.

tesimo vigesimo nono, provincialis item erat; sed tamen canones suos edidit adversus Pelagianos, juxta capitula ab apostolica sede transmissa, ut adnotatum est in præfatione synodi. Eodem anno Vafensis Synodus in eadem provincia suos etiam canones edidit. Synodus Antissiodorensis ab Anachario Episcopo celebrata anno D X C. cum Abbatibus & Presbyteris suæ diæceseos, XLV. canones edidit, tametsi unius Episcopi synodus esset. Concilium Merense habitum anno octingentesimo octuagesimo octavo, in quo XIII. canones editi sunt, provinciale item est, celebratum ab Archiepiscopo Treverensi cum suis suffraganeis Episcopis provinciæ Belgicæ. Concilium Troscianum prope Augustam Sueffionum convocatum fuit ab Heriveo Archiepiscopo Remensi, cui interfuerunt Episcopi provinciæ Remensis. In eo editi sunt canones quindecim.

Hispanis quoque magni momenti semper visi sunt canones editi in suis Conciliis provincialibus. Argumento erunt Concilium Eliberitanum anno CCCV. coactum, in quo decreti sunt canones octuaginta & eo amplius, Cæsaraugustanum in provincia Tarraconenfi habitum anno trecentesimo octuagesimo, Bracarenfia primum & secundum in Gallæcia habita annis quingentesimo sexagesimo tertio & septuagesimo secundo, & Lucensia ejusdem provinciæ & eodem ferme tempore celebrata, quæ provinciam illam in duas metropoles divisit tempore Regum Suevorum, Narbonense habitum anno DLXXXIX. sub Recaredo Rege, qui Narbonensem provinciam obtinebat velut membrum coronæ Hispanicæ, Hispalense primum anno D X C. & secundum anno D C X V I I I. cui præfuit Isidorus Metropolitanus, cujusque canones referuntur ab Ivone & Gratiano.

Sanè adeo verum est & manifestum inesse Conciliis provincialibus auctoritatem ad condendos canones ut & ipse auctor Apologetici pro Decretis Gregorij VII. editis in Concilio Romano anno M L X X I V. tametsi prorsus addictus Gregorio, veritatem illam constituat inter axiomata disciplinæ canonicæ. At enim decreta Conciliorum Oecumenicorum observanda esse velut leges evangelicas, dein rationem etiam habendam canonum in synodis provincialibus editorum, modò contrarij non sint canonibus Conciliorum, quandoquidem eas bis in anno celebrari præcipiunt canones Nicæni, Constantinopolitani, & Chalcedonenses:

Patet quod authentice sanctiones etiam provincialia Concilia fieri præcipiunt. Quod in cas-

Apologet. pro Decret. Greg. VII. c. 1. & 4.

sum præciperent, nisi & nos eorundem Conciliorum probabiles sententias observare decernerent. Unde & in tertio Tolerano Concilio universaliter decretum est: Qui Concilia orthodoxorum Episcoporum consona sanctissimis Quatuor Conciliis non recipit, anathema sit. Præclare autem admonet idem auctor persæpe magnos & egregios viros his Conciliis interfuisse, ac sicut temerarium esset contradicere opinioni illustrium horum virorum, ita tolerandam prorsus non esse eorum contumaciam qui nolunt obsequi decretis ex sententia multorum sapientium statutis: Ergo, inquit, multorum sapientium judicio non acquiescere multò magis est intolerabile, in his duntaxat capitulis quæ prædictis authenticis statutis non adversantur, sed institutioni Christianæ religionis proculdubio suffragantur.

XIII. Quapropter meritò reprehendus est Gratianus, qui novum ius introducere conatus est in Decreto suo, mirum, posse quidem Concilia hæc causas judicare, & criminibus debitas penas irrogare, non tamen novos canones condere, non constitinere aliquid, vel definire, ut ipse loquitur in dist. XVIIII. Itaque auctor Glossæ eum apertè redarguit, qui ita scribit ad hunc locum: *Illud non est verum. Quia Episcopi bene condere possunt canones episcopales, & Archiepiscopus provinciales. Sed de majoribus negotiis non possunt aliquid statuer.* Exceptio illa Glossæ aperit genuinum sensum capituli *Concilia*, ex quo Gratianus sententiæ suæ fundamentum mutuatus est, quòdque descriptum est ex Apologetico Ennodij Ticinensis. Sed caput illud à me explicatum est in dissertatione de judiciis canonicis Episcoporum.

Sanè Doctores nostræ ætatis non contradicunt huic auctoritati Conciliorum provincialium, modò eorum decreta consentanea sint juri communi, id est, juri quod in Decretalibus continetur, juxta receptum loquendi modum. Tamen dissimulandum non est Cardinales Congregationis institutæ pro explicatione Concilij Tridentini auctoritatem illam quibusdam limitibus circumscripsisse, vim apertam inferendo verbis decreti Tridentinæ Synodi, cum declarant Concilia provincialia publicanda non esse antè quàm sedes apostolica consulatur: *Decreta quæ in Conciliis provincialibus conduntur, publicari non debent inconsulto Romano Pontifice.* Sed Declarationes illæ vim legis non obtinent in Gallia.

